

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державна установа "Інститут нейрохірургії ім.акад. А.П. Ромоданова Національної академії медичних наук України"
Освітня програма	48079 Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії в аспірантурі ДУ "Інститут нейрохірургії ім. акад.А.П.Ромоданова НАМН України" за спеціальністю 222 Медицина" (нейрохірургія)
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	222 Медицина

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державна установа "Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова Національної академії медичних наук України"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	48079
Назва ОП	Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії в аспірантурі ДУ "Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України" за спеціальністю 222 Медицина" (нейрохірургія)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Чумаченко Тетяна Олександрівна, Панібратюк Ольга Анатоліївна, Сілкина Юлія Валеріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	28.10.2021 р. – 30.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/4895/view>

Програма візиту експертної групи <blob:https://office.naqa.gov.ua/8508f910-eef3-402b-98c5-b9f61f555a24>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП враховує галузевий та регіональний контекст через навчальні дисципліни і тематику наукових робіт. Загальний обсяг програми в кредитах ЄКТС відповідає законодавчим нормам. Недостатніми є обсяги дисциплін загальнонаукового спрямування та іноземної мови. ОП дозволяє формувати індивідуальну освітню траєкторію, однак механізм вибору дисциплін потребує вдосконалення. Частка вибіркових дисциплін складає 36,4%. Порядок обговорення та оновлення ОП потребує перегляду. Програмні результати навчання враховують потреби та очікування стейкхолдерів. Процедури проведення контрольних заходів є зрозумілими. Правила прийому на ОП є чіткими та зрозумілими, враховують особливості програми. Форма та зміст вступних випробувань дозволяють визначити необхідний вхідний рівень знань. Установа повністю забезпечує аспірантів всіма необхідними ресурсами для проведення наукових досліджень, апробації результатів та захисту дисертації. Матеріально-технічна база є сучасною та достатньою для реалізації всіх компонентів ОП. Політика запобігання академічної недоброчесності активно пропагується. Запроваджено практику активного стажування та участі у міжнародних конференціях всіх учасників освітнього процесу. Структура та навігація сайту ЗВО є зручною, зрозумілою та інформативною для користувача.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Освітня програма побудована із урахуванням тенденцій розвитку спеціальності нейрохірургія, галузевого та регіонального контекстів. ОП включає навчальні дисципліни, які охоплюють найсучасніші нейрохірургічні технології діагностики та лікування. Здобувачі вищої освіти мають широкий перелік форм практичної підготовки, який передбачає набуття як соціальних, так і професійних навичок. Є практика залучення іноземних фахівців до викладання на ОП. Установа активно залучає роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі до організації та реалізації ОП, створює умови для професійного розвитку викладачів. Перевагою програми є широке співробітництво з установами НАНУ, НАМНУ і закордонними партнерами. Інститут є достатньо авторитетним науково-практичним середовищем для проведення міжнародних симпозіумів, майстер-класів. Всі аспіранти беруть участь у міжнародних конференціях та наукових стажуваннях за кордоном. Викладачі мають практику читання лекцій для міжнародної аудиторії. Установа повністю забезпечує здобувачів матеріально-технічними ресурсами для виконання науково-дослідних робіт, у тому числі експериментального характеру. ОП реалізується на сучасній матеріально-технічній базі, іноді з унікальним обладнанням. Адміністрація інституту створює конкурентне середовище серед аспірантів та матеріально заохочує через надання можливості участі у науково-практичних заходах світового рівня.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Стратегія розвитку ДУ “ІНХ НАМН” не містить пунктів щодо перспективних шляхів вдосконалення освітніх технологій для підготовки докторів філософії зі спеціалізації нейрохірургія. Механізм обговорення змісту ОП з широким колом стейкхолдерів є недосконалим. Питанням обміну досвідом щодо технологій навчання докторів філософії між закладами-партнерами приділяється недостатньо уваги. Кількість кредитів, закладених програмою для напрацювання універсальних навичок дослідника, не є достатньою. Недостатньою є кількість кредитів на вивчення іноземної мови (3 замість 6 мінімальних). Програма навчальної дисципліни “Нейрохірургія (комплексний іспит зі спеціалізації)” потребує ревізії. Недосконалим є механізм вибору навчальних дисциплін із переліку на 1-му році навчання. Відсутня процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті. Не створений механізм моніторингу дотримання вимог щодо підвищення педагогічної кваліфікації (не здійснюється облік кредитів, відсутній перелік заходів, які зараховуються як підвищення кваліфікації із конвертацією у кредити). Опитування здобувачів освіти щодо якості навчання та інших питань проводиться тільки по завершенню аспірантури. Рекомендовано: 1. розробити план інтеграції сучасних освітніх технологій в ОП (симуляційні та інтерактивні форми, ігрові технології, розв’язання кейсів, тренінги та ін). 2. вдосконалити механізм обговорення та затвердження ОП шляхом залучення широкого кола зацікавлених осіб, а також оприлюднювати проект ОП на сайті із зазначенням адреси для листування. 3. провести ревізію компетенцій програми дисципліни “Нейрохірургія (комплексний іспит зі спеціалізації)” відповідно до її змісту та контрольних питань та переглянути назву цієї дисципліни, оскільки комплексний іспит не є метою її вивчення. 4. збільшити кількість кредитів та/або розширити перелік дисциплін, які дозволяють оволодіти технологіями проведення наукових досліджень. 5. розробити механізм перезарахування результатів знання іноземної мови у разі наявності у здобувача сертифіката міжнародного зразка рівня B2 та вище, а також результатів вивчення іноземної мови, отриманих під час неформальної та інформальної освіти. 6. переглянути перелік вибіркових дисциплін з метою оптимізації механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії. 7. розробити механізм інформування аспірантів, які не входять до ради молодих вчених, щодо питань неформальної освіти, механізмів вирішення конфліктних ситуацій тощо. 8. розробити Порядок підвищення педагогічної кваліфікації науково-педагогічними працівниками установи. 9. розробити рейтингову систему оцінювання різних видів діяльності викладачів. 10. розробити Положення щодо питань запобігання дискримінації та сексуальних домагань; створити електронну скриньку довіри. 11. більш широко застосовувати методи оцінки рівня задоволеності здобувачів. 12. посилити контроль за безпекою освітнього та наукового середовища.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Унікальністю програми є можливість для здобувачів виконувати наукові дослідження в особливих умовах - лікування 72% випадків нейрохірургічних патологій в Україні, які потребують операційного втручання, проводиться тільки в ДУ "ІНХ НАМН". Це підтвердили під час зустрічей директор установи - академік НАМНУ, віце-президент Всесвітньої федерації нейрохірургів, професор Є.Г. Педаченко та головний лікар - член-кореспондент НАМНУ, професор А.М. Морозов. Унікальність лікувально-діагностичного обладнання та рівень спеціалістів, які формують науково-практичну когорту ДУ "ІНХ НАМН", дозволяють аспірантам тісно пов'язувати наукову складову ОП із практичним компонентом та впроваджувати результати своїх досліджень в лікувально-діагностичний процес. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відображає особливість програми, а саме - Підготовка висококваліфікованого, конкурентноспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця з медицини (нейрохірургії). Слід, однак, зазначити, що цілі, які стосуються освітнього компоненту, а саме - здобуття знань, навичок та вмінь, необхідних і достатніх для здійснення професійної, наукової, науково-педагогічної діяльності, формування ідеї комплексного вирішення проблем у галузі професійної, дослідницької діяльності із залученням фундаментальних та прикладних досліджень - не інтегровані у стратегію розвитку ДУ "ІНХ НАМН" (викладена в електронному кабінеті як відповідь на запит ЕГ (blob:<https://office.naqa.gov.ua/d672adod-bo9b-4faf-8c91-3c213228ccd2>)). Остання містить стратегію розвитку нейрохірургічної служби і наукових досліджень в області нейрохірургії, однак не окреслює розвитку освітньої складової програми з підготовки докторів філософії зі спеціальності 222 "Медицина" (нейрохірургія) в аспекті впровадження стратегічно перспективних та сучасних навчальних технологій (симуляційного навчання, 3D-технологій, командних симуляційних тренінгів тощо). ЕГ рекомендовано розробити стратегічний план розвитку освітньої складової у ДУ "ІНХ НАМН".

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі ОП та програмні результати навчання визначені із урахуванням потреб і вимог роботодавців, а також очікувань здобувачів. Як зазначили під час відео-зустрічей директор ДУ "ІНХ НАМН" Євген Педаченко, гарант Вадим Білошицький та головний лікар Анатолій Морозов, основним роботодавцем є власне інститут нейрохірургії, тому в обговоренні наповнення освітньої програми брали активну участь викладачі та інші співробітники інституту, а також інші роботодавці - керівники нейрохірургічних центрів (наприклад, зав відділенням нейрохірургії головного медичного центру МВС к.м.н. Олексій Єрошкін). Зі слів гаранта та розробників програми, а також зі слів аспірантів, питання змісту ОП обговорюється під час проведення вченої ради ДУ "ІНХ НАМН". Однак ЕГ не було надано документів, які б підтверджували, що ОП обговорювалося за участю широкого кола зацікавлених осіб. Також незрозумілим є критерії, за якими пропозиції щодо покращення програми вносяться, приймаються або відхиляються. ЕГ рекомендовано вдосконалити механізм обговорення та затвердження ОП шляхом залучення широкого кола зацікавлених осіб, включаючи випускників програми, а також оприлюднювати проект на сайті із зазначенням електронної адреси, куди надсилати свої пропозиції.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі освітньої програми та ПРН враховують сучасні тенденції розвитку галузі, регіону та досвіду, напрацьованого професорсько-викладацьким складом. Доказом того є наявність у переліку вибірових дисциплін таких, що містять найсучасні методи діагностики та лікування: "Принципи дії та застосування лазерних, нейронавігаційних технологій в нейрохірургічній практиці"; Нанотехнології в нейрохірургії. Генна терапія, застосування мезенхімальних стовбурових клітин при захворюваннях ЦНС"; "Принципи радіохірургії та ад'ювантних методів лікування нейроонкологічних хворих". Крім того, здобувачам надана можливість вивчення особливостей травм нервової системи в умовах бойових дій, що є сьогодні вкрай актуальним для спеціалістів галузі. При розробці наукової складової ОП враховано власний досвід підготовки кадрів вищої кваліфікації, а також досвід іноземних

закладів-партнерів: Республіканський НППЦ нейрохірургії республіки Узбекистан (Узбекистан); "Інститут неврології та нейрохірургії Республіки Молдова" (Молдова); Республіканський НППЦ неврології і нейрохірургії (Білорусь); Університет Рокфеллера (США); Центр спінальних захворювань (Німеччина). Договори про співробітництво надані гарантом в електронному кабінеті як відповідь на запит ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4895>). Однак слід зазначити, що переважна більшість заходів між закладами-партнерами стосуються професійного лікарського та наукового розвитку, а питанням обміну досвідом щодо використання сучасних технологій навчання докторів філософії приділяється, на думку ЕГ, недостатньо уваги. Разом з тим, існує широка практика наукового стажування за кордоном аспірантів (як приклад, сертифікат про місячне стажування аспіранта А. Биндю наданий гарантом [blob:https://office.naqa.gov.ua/e4ab0f6c-cc91-4f57-b4ca-d170b78eae93](https://office.naqa.gov.ua/e4ab0f6c-cc91-4f57-b4ca-d170b78eae93)), що є перевагою ОП (сертифікати про стажування інших аспірантів додані в електронний кабінет гарантом як відповідь на запит ЕГ). ([blob:https://office.naqa.gov.ua/57a51003-e55a-46d1-845c-e8f3032f9243](https://office.naqa.gov.ua/57a51003-e55a-46d1-845c-e8f3032f9243)); ([blob:https://office.naqa.gov.ua/a39c43ee-164c-4a61-bced-8d0f6afa2213](https://office.naqa.gov.ua/a39c43ee-164c-4a61-bced-8d0f6afa2213)). ЕГ рекомендовано звернути увагу на необхідність напрацьовувати досвід залучення сучасних технологій навчання. Наприклад, вивчити досвід навчання нейрохірургів за кордоном за принципами симуляційної медицини і симуляційних тренінгів та, як один із шляхів удосконалення ОП, впровадити їх разом із колегами НУОЗ України ім. П.Л. Шупика під час вивчення аспірантами дисципліни "Методологія та організація педагогічного процесу (проведення навчальних занять)". Також рекомендовано розвивати програми академічної мобільності аспірантів між закладами, з якими підписані договори.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти з підготовки докторів філософії відсутній, однак програма відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій для здобувачів третього рівня вищої освіти. ОП має чітко сформульовану ціль, яка відповідає восьмому рівню освіти відповідно до НРК: здобуття знань, навичок та вмінь, необхідних і достатніх для здійснення професійної, наукової, науково-педагогічної діяльності, формування ідеї комплексного вирішення проблем у галузі професійної, дослідницької діяльності із залученням фундаментальних та прикладних досліджень, проведення власного наукового дослідження у формі дисертаційної роботи відповідно до пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної та світової науки у галузі охорони здоров'я за спеціальністю 222 "Медицина". Відповідно до Національної рамки кваліфікацій здобувач третього рівня вищої освіти повинен мати: спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій (ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН5, ПРН8, ПРН 10, ПРН12, ПРН13); розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики (ПРН11, ПРН17); використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях (ПРН14, ПРН 8); критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей (ПРН11); академічна та професійна доброчесність (ПРН15); започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження (ПРН2, ПРН5, ПРН6, ПРН7).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Освітня програма є унікальною, оскільки вона дозволяє виконувати наукові дослідження, які базуються на унікальних можливостях для проведення операційних втручань, враховує сучасні тенденції розвитку спеціальності нейрохірургія (молекулярно-генетичні аспекти, застосування нанотехнологій, нейронавігаційного та лазерного обладнання), галузевого та регіонального контекстів (лікування бойових травм тощо). Широко запроваджене наукове стажування здобувачів в рамках виконання наукових робіт. Глибока інтеграція спеціалістів інституту у світовий науковий простір і застосування напрацьованих знань та технологій у наукових розробках.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Стратегія розвитку ДУ "ІНХ НАМН" не містить пунктів щодо розвитку освітньої складової підготовки докторів філософії зі спеціальності 222 "Медицина" (нейрохірургія)". Недосконалим є механізм обговорення змісту ОП з широким колом стейкхолдерів. Питанням вивчення та впровадження сучасних технологій навчання докторів філософії приділяється недостатньо уваги. ЕГ рекомендовано розробити стратегічний план розвитку освітньої складової у ДУ "ІНХ НАМН". Рекомендовано вдосконалити механізм обговорення та затвердження ОП шляхом залучення широкого кола зацікавлених осіб, включаючи випускників програми, а також оприлюднювати проєкт на сайті із зазначенням електронної адреси, куди можна надсилати свої пропозиції. Також ЕГ рекомендовано посилити увагу на обмін із закордонними колегами досвідом та технологіями навчання нейрохірургів за принципами симуляційної медицини та впровадити цей досвід у програму дисципліни "Методологія та організація педагогічного процесу (проведення навчальних занять)". Рекомендовано розвивати програми академічної мобільності аспірантів між закладами, з якими підписані договори.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на сильні сторони (унікальність ОП, розуміння та врахування тенденцій розвитку та галузевого і регіонального контекстів; активне наукове стажування здобувачів; широкі наукові зв'язки із міжнародними партнерами), а також слабкі сторони (відсутність стратегічного планування розвитку освітньої складової ОП, недостатнє залучення сучасних технологій навчання, недосконалий механізм обговорення освітньої програми), які, однак, не впливають на досягнення програмних результатів навчання, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП складає 33 кредити ЄКТС, що відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту». Об'єм вибірових дисциплін становить 36,4% (12 кредитів з 33). Слід, однак, зазначити що в Положенні про організацію освітнього процесу (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Organizatsiya-osvitnogo-protsesu.pdf>) зазначено об'єм ОП 31 кредит ЄКТС, тож ЕГ рекомендує привести згадані документи у відповідність один до одного. Відповідно до п.27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016) аспіранти, навчаючись на ОП, мають можливість набути всіх необхідних компетенцій: здобуття глибинних знань зі спеціальності (20 кредитів ЄКТС) - об'єм є достатнім; оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями (5 кредитів ЄКТС) - об'єм є достатнім; набуття універсальних навичок дослідника (5 кредитів ЄКТС), у тому числі, набуття педагогічних навичок (2 кредити ЄКТС) - об'єм є не зовсім достатнім відповідно до рекомендацій Національного агентства; здобуття мовних компетенцій (3 кредити) - об'єм є недостатнім відповідно до рекомендацій Національного агентства та п.27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016. ЕГ рекомендує збільшити об'єм кредитів дисциплін, які дозволяють відпрацювати універсальні навички дослідника, з 5 до мінімум 6 кредитів ЄКТС, рекомендованих Національним агентством. Одним зі шляхів вирішення такої задачі, на думку ЕГ, було би переведення вибіркової дисципліни “Наукова комунікація: методи оприлюднення результатів дослідження” в категорію обов'язкових. Також ЕГ рекомендує удосконалити вже наявний у ДУ “ІНХ НАМН” при вступі в аспірантуру механізм перезарахування результатів знання іноземної мови у разі наявності у здобувача сертифіката міжнародного зразка рівня B2 та вище. Крім того, на думку ЕГ, було би доцільним розробити механізм зарахування результатів неформальної та інформальної освіти з вивчення іноземної мови, яку аспіранти отримують під час участі в міжнародних проєктах ДУ “ІНХ НАМН”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Всі компоненти ОП наявні: рівень освіти здобувача, який може вступати на програму, структуро-логічна схема, перелік освітніх компонентів, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, матриці відповідності, ресурсне забезпечення, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач. Програмні результати навчання забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами. Реалізація освітньої компоненти ОП відбувається протягом трьох років навчання, про що зазначено в навчальному плані. При вивченні змісту програми навчальної дисципліни “Нейрохірургія (комплексний іспит зі спеціалізації)” ЕГ було встановлено наявність у переліку компетенцій, які повинен набути здобувач вищої освіти при вивченні даної дисципліни, що не підкріплені змістом та контрольними питаннями (наприклад, за результатами вивчення даної дисципліни здобувач повинен знати: методику планування наукових досліджень з освітньої діяльності, норми академічної доброчесності, форми і методи оцінки результатів дослідницької і освітньої діяльності. Здобувач повинен вміти: генерувати ідеї, розробляти наукові проєкти, оформлювати заявку на проведення наукових досліджень). ЕГ рекомендовано провести ревізію компетенцій програми названої дисципліни відповідно до змісту та контрольних питань. Також ЕГ рекомендовано переглянути назву навчальної дисципліни, оскільки комплексний іспит зі спеціалізації є формою оцінки знань та вмінь, а не метою засвоєння дисципліни. За змістом ОП дозволяє досягти заявлених програмних результатів навчання. Це простежується і через зміст освітніх компонентів, і через матрицю відповідності ПРН компетентностям, які здобувач повинен набути. ОП передбачає

здобуття загальносоціальних (ПРН9 - використовувати принципи медичної етики в роботі з пацієнтами, біоетики в роботі з експериментальними тваринами, дотримуватись наукової етики), світоглядно наукових (ПРН11 - самостійно і критично проводити науковий аналіз, співставлення, порівняння в області наукового дослідження, виявляти взаємозв'язок і проводити синтез наукових даних; ПРН2 - виявляти невирішені проблеми медицини (нейрохірургії), здійснювати пошук та практичний аналіз інформації, визначати пріоритетні напрямки дослідження сучасної медицини, організовувати проведення наукових досліджень), загально дослідницьких (ПРН4 - розробляти дизайн та план наукового дослідження, базуючись на відповідних сучасних методах досліджень в галузі медицини; ПРН7 - використовувати сучасні статистичні методи обробки наукових досліджень в нейрохірургії, базуючись на застосуванні сучасних інформаційних технологій) та поглиблених професійних (ПРН17 - аналізувати особливості впровадження діагностичних та лікувальних технологій при нейрохірургічній патології у різних вікових та нозологічних групах хворих) навичок перед виконанням наукової компоненти. Обов'язкові компоненти в сукупності забезпечують досягнення програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області (Галузь знань – 22 Охорона здоров'я, спеціальність – 222 “Медицина” (нейрохірургія). Освітні компоненти передбачають вивчення різних аспектів нейрохірургії, приділяючи увагу набуттю компетентностей фахівця науково-педагогічної сфери діяльності. Також ОП передбачає набуття загальних компетентностей, якими повинен володіти доктор філософії зі спеціальності нейрохірургія, а саме: вміння спілкуватися іноземною мовою, володіння питаннями етики та академічної доброчесності, мати загальноприйняті світоглядні уявлення. Програма передбачає для цього вивчення таких дисциплін, як: “Здобуття мовних компетентностей”, “Оволодіння загальнонауковими філософськими компетентностями”, “Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності та біостатистика”, “Методологія організації наукової роботи в медичних науках. Основи академічної доброчесності”, “Методологія та організація педагогічного процесу (проведення навчальних занять)”. Обов'язковою навчальною дисципліною професійного спрямування є “Нейрохірургія (комплексний іспит зі спеціалізації)”. Також є широкий перелік вибіркових дисциплін як загальнонаукового, так і професійного спрямування. Слід зазначити, що при вивченні ЕГ програм з дисциплін, які викладаються за договором із НУОЗ України ім. П.Л.Шупика (договір наданий гарантом як відповідь на запит ЕГ [blob:https://office.naqa.gov.ua/dcc283dd-d280-4094-bf96-edebbf44ff38](https://office.naqa.gov.ua/dcc283dd-d280-4094-bf96-edebbf44ff38)) та які розміщені на сайті ДУ “ІНХ НАМН”, виявлено, що вони розраховані на більший об'єм кредитів ЄКТС, ніж це передбачено ОП, що акредитується (наприклад, програма з вивчення іноземної мови розрахована на 8 кредитів ЄКТС замість 3 кредитів за ОП та НП і т.і.). ЕГ рекомендовано виправити технічну помилку і розмістити на сайті програми, які відповідають даній ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вибору навчальних дисциплін із відповідного переліку. Порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентований відповідним документом, який гарант надав ЕГ у якості відповіді на запит ([blob:https://office.naqa.gov.ua/811d93b7-df37-4ee4-8afc-775058a0b4cc](https://office.naqa.gov.ua/811d93b7-df37-4ee4-8afc-775058a0b4cc)). В ОП закладено 12 кредитів ЄКТС (36,4%) на вибіркові дисципліни, що є цілком достатнім. Вибір наукової тематики також є складовою формування індивідуальної навчальної траєкторії. Документом, який підтверджує навчання за індивідуальною освітньою траєкторією, є індивідуальний навчальний план аспіранта, в якому відображено освітню та наукову компоненти, які опрацьовує здобувач протягом навчання (приклади індивідуальних планів надано гарантом ([blob:https://office.naqa.gov.ua/5fdc88b9-ff20-495f-be79-0e65942e5d41](https://office.naqa.gov.ua/5fdc88b9-ff20-495f-be79-0e65942e5d41)). Слід, однак, зазначити, що система вибору дисциплін є недосконалою, оскільки на 1-му році навчання аспірант має змогу вибрати тільки 1 дисципліну із переліку, який містить як загальнонаукові, так і професійні дисципліни. Так, під час інтерв'ювання викладачів, Тетяна Єгорова зазначила, що дисципліну, яку вона викладає (“Наукова комунікація: методи оприлюднення результатів дослідження”) вибрали 7 аспірантів. Це означає, що з представленого переліку професійну дисципліну здобувачі вибрати вже не зможуть. ЕГ рекомендовано переглянути перелік та оптимізувати механізм вибору дисциплін, надати можливість здобувачам вибирати не одну, а мінімум дві дисципліни, розподіливши між ними передбачений об'єм у кредитах (8 кредитів ЄКТС).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти забезпечується шляхом роботи над науковим дослідженням в лабораторіях та при роботі з пацієнтами, електронними базами даних. Це дозволяє набуття таких компетентностей, як: - Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в галузі охорони здоров'я, медицини (нейрохірургії); - Вміння працювати автономно з дотриманням норм наукової, дослідницької медичної етики, біоетики, академічної доброчесності щодо здійснення наукової діяльності та проведення власного наукового дослідження; - Здатність збирати дані, будувати діагностично - лікувальну концепцію, аналізувати, систематизувати та презентувати отримані дані, використовувати загальнонаукові, медичні

методи, пов'язані з нейрохірургічною практикою для провадження ефективної та безпечної наукової і практичної діяльності. Крім того, аспіранти готують презентації на конференції - як ті, що проводить власне ДУ "ІНХ НАМН", так і на міжнародні (<https://neuro.kiev.ua/uk/neurosurgical-events-uk/>), на яких установа є учасником. Наукове стажування в рамках роботи над дисертаційною роботою також є формою практичного опрацювання як професійних і наукових навичок, так і soft skills. Педагогічна практика відбувається під час проходження дисципліни "Методологія та організація педагогічного процесу (проведення навчальних занять)". Слід зазначити, що проходження клінічної практики в статусі здобувача освітнього рівня доктора філософії законодавчо не урегульовано. Але аспіранти, які навчаються на ОП, що акредитується, не мають проблем із доступом до операційних та діагностичних приладів, що було зазначено здобувачами та викладачами під час відео-зустрічей.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Оволодіння soft skills здобувачами ОП 222 «Медицина (нейрохірургія)» відбувається через: роботу в колективі під час виконання наукової роботи, роботу в групах аспірантів під час занять, презентацію результатів дослідження на науково-практичних заходах та інших. Педагогічна практика також дозволяє відпрацювати такі навички, як: демонстрація власної думки і лідерських якостей, толерантність до іншої точки зору, нетерпимість до будь-яких проявів дискримінації. Набуття соціальних навичок передбачено такими програмними результатами навчання, як: ПРН8 - представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковій спільноті відповідно до національних та міжнародних стандартів; ПРН9 - використовувати принципи медичної етики в роботі з пацієнтами, біоетики в роботі з експериментальними тваринами, дотримуватись наукової етики; ПРН14 - оприлюднювати результати власного оригінального дослідження українською та іноземною мовою в усній та письмовій формі. Опанувати іноземну мову на рівні, достатньому для спілкування в світовій фаховій спільноті, представлення та обговорення результатів наукового дослідження, розуміння іншомовних професійних наукових та навчальних публікацій; ПРН15 - дотримуватись академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Стандарт для третього рівня вищої освіти відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Перебіг освітнього процесу в ДУ "ІНХ НАМН" регламентується Положенням про організацію освітнього процесу <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Organizatsiya-osvitnogo-protsesu.pdf>, затверджене 22.09.2017 року, в якому зазначено, що ОП передбачає 31 кредит ЄКТС, хоча програма є оновленою і передбачає 33 кредити. Крім того, у навчальному плані теоретичне навчання передбачено на 1-му (8 тижнів), 2-му (5 тижнів) та 3-му (5 тижнів) роках навчання, у той час як в самоаналізі зазначено про теоретичне навчання тільки на 1-2 курсах. ЕГ рекомендує переглянути зазначені документи та привести їх у відповідність один до одного. Обсяг ОП та кожного з освітніх компонентів відбиває фактичне навантаження здобувачів та, на погляд ЕГ, дозволяє досягати програмних результатів навчання, не дивлячись на те, що на вивчення іноземної мови передбачено тільки 3 кредити ЄКТС при вимогах п.27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016 мінімуму з 6 кредитів. Експертна група аргументує свою думку тим, що всі аспіранти ОП активно залучені у заходи, що проводяться із міжнародними партнерами, беруть участь у світових конгресах з нейрохірургії та проходять наукове стажування (сертифікати надані гарантом в електронній системі як відповідь на запит ЕГ). Участь у всіх зазначених заходах потребує знання іноземної мови (англійської, німецької, французької). Також деякі аспіранти мають сертифікати зі знання іноземної мови рівня B2 та вище, що могло би перераховуватися установою не тільки під час вступу на аспірантуру. Тож ЕГ рекомендує впровадити дієвий механізм зарахування результатів неформальної та інформальної освіти з вивчення іноземної мови здобувачам вищої освіти. Обсяг самостійної роботи складає 73% (730 годин з 990), що дозволяє опанувати теоретичний матеріал під час вивчення кожної дисципліни, здобути знання та навички для вміння продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти програмою не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Здобувачі вищої освіти мають широкий перелік форм практичної підготовки, який передбачає набуття як соціальних, так і професійних навичок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Не зовсім достатнім є кількість кредитів, які дозволяють набувати універсальні навички дослідника (5 кредитів ЄКТС замість 6, рекомендованих Національним агентством). Недостатнім також є кількість кредитів на вивчення іноземної мови (3 кредити замість необхідних 6-8). ЕГ рекомендує збільшити кількість кредитів або розширити перелік дисциплін, які покликані опрацювати технології проведення наукових досліджень. Також ЕГ рекомендує розробити механізм перезарахування результатів знання іноземної мови у разі наявності у здобувача сертифіката міжнародного зразка рівня B2 та вище, а також результатів неформальної та інформальної освіти (знання іноземної мови), яку аспіранти отримують під час участі в міжнародних проєктах ДУ «ІНХ НАМН». Програма навчальної дисципліни «Нейрохірургія (комплексний іспит зі спеціалізації)» потребує доопрацювання. ЕГ рекомендує провести ревізію компетенцій програми дисципліни «Нейрохірургія (комплексний іспит зі спеціалізації)» відповідно до її змісту та контрольних питань. Також ЕГ рекомендовано переглянути назву навчальної дисципліни, оскільки комплексний іспит зі спеціалізації є формою оцінки знань та вмінь, а не метою засвоєння дисципліни. Недосконалим є механізм вибору навчальних дисциплін із переліку на 1-му році навчання. ЕГ рекомендовано переглянути перелік вибірових дисциплін з метою оптимізації механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи сильну сторону ОП (широкий перелік форм практичної підготовки), а також її слабкі сторони (недостатня кількість кредитів ЄКТС на деякі складові ОП; недосконалий механізм вибору навчальних дисциплін на 1-му році навчання), експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 2 через те, що знання з іноземної мови всі здобувачі даної освітньої програми здобувають шляхом неформальної та інформальної освіти завдяки широким можливостям участі в міжнародних проєктах, які надає ДУ «ІНХ НАМН». Відсутність практики зарахування результатів неформальної та інформальної освіти (в розрізі знання іноземної мови) не перекреслює, на погляд ЕГ, можливість досягнення відповідних ПРН.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому в аспірантуру ДУ «ІНХ НАМН» оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу <https://neuro.kiev.ua/uk/for-professionals-uk/fellowship-uk/>, містять вимоги стосовно рівня освіти, наявності необхідних документів, визначені терміни та порядок прийому заяв, правила проведення іспитів і зарахування до аспірантури. Програма вступного випробування з нейрохірургії теж розміщена на офіційному сайті (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Programa-vstupnogo-vuprobuvannya-2021.pdf>). Вона охоплює весь обсяг теоретичних та практичних питань, якими необхідно володіти претенденту, а також перелік літературних джерел для підготовки. Правила прийому є прозорими, не містять дискримінаційних положень і забезпечують доступ до навчання за неупередженим конкурсом. Правила прийому на навчання затверджуються на засіданні вченої ради установи. Під час зустрічі ЕГ з аспірантами Андрій Дацаковський та Дмитро Романуха зазначили, що інформацію щодо вступу до аспірантури, правила вступу вони отримували з офіційного сайту ДУ «ІНХ НАМН», при спілкуванні із майбутніми науковими керівниками та адміністрацією.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

До участі в конкурсі на навчання для здобуття ступеню доктора філософії за спеціальністю 222 “Медицина” (спеціалізація нейрохірургія) допускаються особи з вищою освітою ступеню магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста), які отримали сертифікат лікаря-спеціаліста за спеціальністю “Нейрохірургія” до вступу в аспірантуру. Вимоги до вступників враховують особливості спеціальності та специфіку III рівня вищої освіти (доктор філософії). Враховуючи цілі та програмні результати ОНП вступними випробуваннями є: 1) вступний іспит зі спеціалізації в обсязі програми рівня вищої освіти магістра (спеціаліста) з відповідної спеціальності (222 “Медицина”). Він складається з виконання теоретичних і практичних (аналітичних) завдань. Оцінюються за 100-бальною шкалою. 2) вступний комбінований іспит з іноземної мови в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Якщо вступник підтвердив свій рівень знань англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікат Cambridge English Language Assessment на рівні не нижче B2, предметна комісія може зараховувати його як результат вступного випробування. 3) презентації дослідницьких досягнень у вигляді наукового реферату з обраної спеціалізації – від 25 до 30 балів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ДУ “ІНХ НАМН” розроблені правила визнання результатів навчання, отриманих у інших закладах освіти, що регулюється документом: “Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ДУ «ІНХ НАМН» на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівні вищої освіти” <https://neuro.kiev.ua/uk/for-professionals-uk/fellowship-uk/>. Визнання результатів навчання, отриманих у вітчизняних ЗВО чи наукових установах, відбувається на основі виданої академічної довідки, яка містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, інформацію про академічну мобільність, інформацію про виконання наукової складової освітньо-наукової програми (на умовах Договору). Таким чином реалізується зарахування частини освітньої програми, зокрема з розділу обов’язкових дисциплін за договором з Національним університетом охорони здоров’я України ім. П.Л. Шупика. Перезараховані дисципліни (курси) заносяться до індивідуального плану роботи здобувача.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час інтерв’ювання аспірантів, їм було важко орієнтуватись у понятті неформальної освіти, тому вони просили додаткових пояснень, після яких їм були зрозумілі цілі різних форм освіти та питання їх реалізації. Здобувачі приймають участь у закордонних стажуваннях, конференціях, майстер-класах, семінарах, тощо. Але в установі, на момент акредитації не створено механізмів та процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті за даною ОП. ЕГ рекомендує розробити механізм перезарахування результатів навчання, отриманих під час неформальної та інформальної освіти (у першу чергу це стосується знань іноземної мови).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Розроблено Положення про академічну мобільність студентів, яке регламентує визнання результатів навчання, отриманих в іноземних закладах та інших закладах (установах), зокрема під час академічної мобільності, Правила перезарахування чіткі, зрозумілі, є доступними на сайті університету і відповідають Лісабонській конвенції.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Не створено процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, тому експертна група рекомендує затвердити на вченій раді дані процедури та механізми. Не всі аспіранти добре поінформовані щодо їхніх можливостей під час реалізації освітньої програми. Рекомендовано розробити механізм інформування аспірантів, які не входять до ради молодих вчених, щодо питань неформальної, інформальної освіти, академічної мобільності, механізмів вирішення конфліктних ситуацій тощо. Наприклад, практика коротких інформаційних зібрань, навіть у онлайн форматі, могла б допомогти аспірантам першого року навчання розширити їхню поінформованість щодо прав і можливостей.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи сильні сторони програми та слабкі сторони (зокрема відсутність регламентованої процедури зарахування результатів неформальної та інформальної освіти), експертна група дійшла висновку про те, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 3, оскільки зауваження та недоліки, виявлені ЕГ, можуть бути швидко усунені і не впливають на досягнення програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання в аспірантурі проводиться у відповідності до «Положення про аспірантуру» (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%Bo%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%80%D0%Bo%D0%BD%D1%82%D1%83%D1%80%D1%83.pdf>). Освітній процес регламентований документом «Положення про організацію освітнього процесу в ДУ «ІНХ НАМН» <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Organizatsiya-osvitnogo-protsesu.pdf>. Основні форми освітнього процесу - навчальні заняття (лекції; практичні (семінарські) заняття; індивідуальні заняття, консультації); самостійна робота; практична підготовка. Створений банк відеолекцій, який розміщений на сайті установи <https://neuro.kiev.ua/uk/2021/10/27/15393/>. Викладачі можуть включати в зміст лекцій найсучасніші відомості, про які вони дізнаються під час закордонних відряджень, стажувань, участі в міжнародних наукових конференціях. Оцінювання дисциплін здійснюється шляхом складання здобувачем заліків, диференційованих заліків, іспитів; комплексного іспиту зі спеціальності. Двічі на рік аспіранти звітують про виконання індивідуального плану, раз на рік проводиться поточна атестація аспірантів. Заявлене в ОП здобувач-центроване навчання реалізується шляхом створення індивідуального плану роботи та індивідуальної освітньої траєкторії і забезпечується можливістю вибору здобувачем вибіркового дисциплін, які найбільш відповідають науковим інтересам здобувача. Дисципліни вільного вибору складають 12 кредитів ЄКТС (понад 36,4% від загального обсягу). Програмою передбачена національна, міжнародна кредитна мобільність, яка здійснюється за угодами між ДУ «ІНХ НАМН» та закладами вищої освіти, науковими установами відповідно до Закону України «Про вищу освіту». Аспіранти самостійно за консультативної допомоги майбутнього наукового керівника обирають тему для дисертаційного дослідження, що відповідає принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація про навчання в аспірантурі розміщена на сайті установи за посиланням <https://neuro.kiev.ua/uk/for-professionals-uk/fellowship-uk/>. Серед представлених документів є освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Osvitno-naukova-programa-2022.pdf>), навчальний план <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Navchalny-plan-2022.pdf>, «Положення про організацію освітнього процесу в Державній установі «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова Національної академії медичних наук України» <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Organizatsiya-osvitnogo-protsesu.pdf>, програми дисциплін, зведена інформація про викладачів, які забезпечують викладання дисциплін <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Vykladachi.pdf> та ін. Робочі програми та навчальні плани дисциплін оновлюються кожні два роки. Під час спілкування зі здобувачами експертна група переконатась в своєчасності інформування аспірантів щодо змісту дисциплін, форм контролю, принципів академічної доброчесності.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ОП включає освітню та наукову складові. Як зазначено в ОП, наукова складова програми підготовки докторів філософії передбачає проведення власного оригінального наукового дослідження під керівництвом одного чи двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертаційної роботи. Під час візиту було з'ясовано,

що поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП здійснюється завдяки можливості обирати аспірантом вибіркові дисципліни, які максимально дотичні обраній темі дисертації. Під час виконання наукового дослідження (дисертаційної роботи) аспіранти отримують індивідуальні консультації з питань, що виникають, від наукового керівника та викладачів відповідної навчальної дисципліни. Аспіранти беруть участь у наукових форумах, як міжнародного, так і всеукраїнського рівня (сертифікати про участь у заходах надані гарантом і розміщені в електронній системі як відповідь на запит ЕГ - <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4895>; <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4895>), спостерігають за ходом операційних втручань за допомогою наявного обладнання, безпосередньо входять до складу операційних бригад. В закладі є науково-дослідні лабораторії, виварій, створені курси мікрохірургії на живій тканині, що сприяє опануванню здобувачами практичних навичок. ДУ «ІНХ НАМН» є співзасновником журналу Ukrainian Neurosurgical Journal, що рецензується, в журналі можуть публікуватись аспіранти. В закладі працює Рада молодих вчених (<https://neuro.kiev.ua/uk/for-professionals-uk/young-scientists-council-uk/>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Зміст програм навчальних дисциплін регулярно оновлюється (кожні два роки) з урахуванням наукових досягнень і сучасних практик в нейрохірургії. Як приклад: в робочу програму дисципліни професійної підготовки «Діагностика та лікування різних видів патології центральної та периферичної нервової системи» (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/%D0%9D%D0%94-1.2.1.pdf>) додані видання 2020 р., а саме: Стандартизація в нейрохірургії. Частина 3. Судинні захворювання. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2020. 96 с.; Стандартизація в нейрохірургії. Частина 4. Патологія хребта та спинного мозку. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2020. 144 с.; Стандартизація в нейрохірургії. Частина 5. Дитяча нейрохірургія. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2020. 352 с.; Стандартизація в нейрохірургії. Частина 6. Відновлювальна та функціональна нейрохірургія. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2020. 144 с. Зміст освітньої програми враховує тенденції розвитку спеціальності. Так, з огляду на ситуацію, що склалася в Україні, та збільшення поранень органів нервової системи запроваджена дисципліна «Особливості черепно-мозкової травми та травми периферичної нервової системи в умовах бойових дій». Освітня програма оцінюється роботодавцями та враховує їх пропозиції при оновленні програм, у чому експертна група переконатася під час візиту та ознайомленні з відгуками провідних фахівців (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/feedback-Degtiarova.pdf>; <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/feedback-Eroskin.pdf>; <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/feedback-Trinus.pdf>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Особливістю ОП є широке співробітництво ДУ «ІНХ НАМН» з іноземними установами. «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ДУ «ІНХ НАМН» на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівні вищої освіти», що розміщено за посиланням <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Pravo-na-akademichnu-mobilnist.pdf>, регламентує діяльність ДУ «ІНХ НАМН» щодо організації академічної мобільності учасників освітнього процесу, встановлює порядок організації програм академічної мобільності. Заклад має широку географію співробітництва з закордонними закладами та окремими вченими, у чому експертна група переконатася під час візиту та при вивченні документів. Договори про співробітництво надані гарантом в електронному кабінеті як відповідь на запит ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4895>). Аспіранти та викладачі беруть активну участь в міжнародних наукових форумах, стажуваннях (https://www.youtube.com/playlist?list=PLr_sehQaJU6tK092eDeQ2AWUgqWP6fWyL). Наприклад, Андрій Гук взяв участь у eEANS2021, 21st Congress of European Association of Neurosurgery: Neurosurgery in Translation, який проходив у Німеччині on-line з 3 по 10 жовтня 2021 р. та отримав 10,5 європейських СМЕ кредитів (ЕСМЕС@с). Михайло Орлов 18-19 вересня 2018 р. взяв участь у BALT Intra-arterial Chemotherapy for Retinoblastoma treatment: Educational training & live cases, CHUV Lausanna, Switzerland. Аспірант Артур Бандю (Artur Bandiu) працював у відділенні нейрохірургії у Cluj County Emergency Hospital (Румунія) з 4 вересня 2017 р. по 7 жовтня 2017 р. Сертифікати про стажування додані в електронний кабінет гарантом як відповідь на запит ЕГ). ([blob:https://office.naqa.gov.ua/57a51003-e55a-46d1-845c-e8f3032f9243](https://office.naqa.gov.ua/57a51003-e55a-46d1-845c-e8f3032f9243)); ([blob:https://office.naqa.gov.ua/a39c43ee-164c-4a61-bced-8d0f6afa2213](https://office.naqa.gov.ua/a39c43ee-164c-4a61-bced-8d0f6afa2213)). При реалізації ОП для читання лекцій залучаються провідні закордонні фахівці (https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Cranial-base_2019.05.31-06.01.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильними сторонами за даним критерієм є доступність інформації про цілі, зміст, програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання в межах окремих освітніх компонентів; можливість обрання аспірантами вибіркового дисциплін, дотичних темі дисертаційної роботи; академічна свобода здобувачів та викладачів; фінансова підтримка закордонних стажувань та участі в наукових конференціях, широке коло міжнародних зв'язків. Як

позитивну практику можна оцінити залучення іноземних фахівців до викладання, участь в оновленні програми роботодавців та здобувач-центрований навчальний процес.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

В навчальному процесі переважно використовують класичні форми та методи навчання та викладання – лекції, практичні або семінарські заняття, самостійну роботу. ЕГ пропонує розширити спектр форм та методів навчання та викладання, включити симуляційні та інтерактивні форми, ігрові технології, розв'язання кейсів, тренінги та ін. Для покращення донесення інформації про зміст дисципліни, методи контролю та результати, що очікуються, бажано створити силабуси.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на виявлені сильні сторони, а також слабкі сторони ОП за критерієм 4 (застосування тільки класичних форм навчання, відсутність силабусів), які не є суттєвими і не впливають на досягнення програмних результатів навчання, ЕГ визначила відповідність критерію 4 рівню В. Слід зазначити, що адміністрація наукової установи усвідомлює недоліки, має відповідні ресурси та бажання їх усунути й поліпшити ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

В межах навчальних дисциплін форми контрольних заходів визначаються програмою навчальної дисципліни та регулюються "Положенням про організацію освітнього процесу в ДУ «ІНХ НАМН»" (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Organizatsiya-osvitnogo-protsesu.pdf>). Робочі програми навчальних дисциплін розміщені на сайті ДУ «ІНХ НАМН», є доступними для ознайомлення в науковій частині ДУ «ІНХ НАМН» (<https://neuro.kiev.ua/uk/for-professionals-uk/fellowship-uk/>). Зі слів здобувачів, зокрема, Андрія Чукова та В'ячеслава Бунякіна, інформація є чіткою і зрозумілою та вчасно доводиться до відома аспірантів (у термін до двох місяців з дати зарахування, висвітлена в Індивідуальному навчальному плані та Індивідуальному плані наукової роботи, додатково повідомляється на першому занятті з дисципліни. Підкріплюється інформація індивідуальною розсилкою повідомлень, розміщенням інформації на дошці оголошень). Відповідно до ОП застосовується проміжне оцінювання шляхом опитування на заняттях, участю у семінарах, при звітуванні на засіданнях вченої ради, шляхом самоперевірки. Підсумковий контроль досягається системним підходом до оцінювання результатів навчання, комплексністю застосування різних видів контролю та формуванням очікуваних компетентностей – написання реферату, письмова відповідь на питання, усна відповідь та обговорення. Кожен вид контролю має визначені критерії оцінювання навчальних досягнень і дозволяє перевірити досягнення програмних результатів навчання за всіма освітніми компонентами ОП з об'єктивною оцінкою. Щодо оцінки наукової складової програми аспіранта - враховується кількість виступів на наукових конференціях (вітчизняних та міжнародних), наявність наукових публікацій (в тому числі у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу; а також у Scopus та Web of Science), патентів, нововведень, участі у міжнародних проектах. Дисертаційна робота, відгуки рецензентів, опонентів та інші складові публікуються на сайті установи (<https://neuro.kiev.ua/uk/category/specialized-scientific-councils-phd-uk/>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Аспірант двічі на рік звітує на кафедрі та на вченій раді ДУ «ІНХ НАМН» про виконання індивідуального плану. Основним контрольним заходом в науково-дослідній частині навчання здобувача вищої освіти III рівня (доктор філософії) за спеціальністю 222 «Медицина» є захист дисертаційної роботи. Стандарт для третього рівня вищої освіти відсутній. Гарантом надані звіти аспірантів (піврічні та річні), які викладені в електронній системі ([blob:https://office.naqa.gov.ua/ee47ee8c-ad3d-41fd-a0b4-f945ad79d319](https://office.naqa.gov.ua/ee47ee8c-ad3d-41fd-a0b4-f945ad79d319)). Як приклад, аспірант Пантелейчук А.Б.

звітував перед науковим керівником Коджая М.З. (міститься підпис керівника на звіті), а також перед вченою радою (міститься підпис заступника директора з наукової роботи Білошицького В.В.).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Об'єктивність екзаменаторів забезпечується рівними умовами для всіх здобувачів за змістом та кількістю контрольних завдань, стандартною тривалістю контрольного заходу, прозорістю та чіткістю процесу оцінювання, вільним доступом здобувачів до інформації про зміст, форми, критерії оцінювання, задекларовані терміни здачі контрольних заходів тощо. Зустріч ЕГ зі здобувачами показала, що всі присутні аспіранти добре обізнані у правилах проведення контрольних заходів, вважають їх обґрунтованими, доцільними та такими, які забезпечують об'єктивність оцінювання. Порядок повторного проходження контрольних заходів регламентує «Положення про організацію освітнього процесу в ДУ «ІНХ НАМН». За час дії чинної освітньої програми випадків повторного проходження контрольних заходів серед здобувачів не відмічалося. Зі слів гаранта ОП Білошицького В.В., у разі виникнення будь-яких конфліктних ситуацій чи проявів дискримінації здобувачі можуть звернутися до керівництва установи і у разі необхідності створюється комісія для розгляду даного питання. В адміністративному корпусі розміщена скринька довіри. Функціонує «Кодекс корпоративної етики науковців, лікарів та медичних працівників в Державній установі «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова Національної академії медичних наук України». У розділі 3 зазначені основні питання щодо вирішення конфліктів. (https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Kodekskorporatyvnoyi-etyky_062918.pdf). Адміністрація закладу не мала повідомлень громадян і юридичних осіб, здобувачів освіти та працівників ДУ «ІНХ НАМН» щодо вчинення упередженості до здобувачів вищої освіти. Врегулювання будь-яких видів дискримінації базується на політиці попередження і боротьби із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Відповідно до Статуту ДУ «ІНХ НАМН» посадові особи зобов'язані невідкладно поінформувати про виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедура дотримання академічної доброчесності регламентовані Кодексом корпоративної етики, Положенням про академічну доброчесність наукових працівників та здобувачів наукового ступеня доктора філософії та доктора наук ДУ «ІНХ НАМН» (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). У закладі популяризується політика дотримання академічної доброчесності. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами було з'ясовано, що всі вони добре обізнані щодо принципів академічної доброчесності, підтвердили, що неодноразово інформація доводилась до їх відома науковими керівниками, відділом аспірантури, на вченій раді під час проходження проміжних атестацій. Всі результати наукових досліджень, які подаються до друку, проходять перевірку на наявність плагіату у редакційних радах відповідних видань. В установі перевіряються на плагіат тексти дисертаційних робіт. Відповідальним за перевірку текстів є відділ аспірантури. Зі слів ученого секретаря В.А. Руденко, здобувачі мають доступ, щоб дистанційно перевірити роботу на наявність текстових збігів - <https://unichек.com/uk-ua>. Окрім того у закладі є інші ресурси, якими здобувачі можуть безоплатно користуватись. ЕГ під час відео-зустрічей аспіранти Олександра Малишева та Олександр Волощук зазначили, що перевіряли тексти програмою «Strike Plagiarism». У разі виявлення порушення академічної доброчесності матеріали не допускаються до друку, а дисертаційна робота не виноситься на захист. Будь-яка робота повертається автору з обґрунтованим та мотивованим висновком щодо подальшого доопрацювання та корекції. Зі слів відповідальної за академічну доброчесність ученого секретаря В.А. Руденко, випадків порушення академічної доброчесності не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання, висвітлені у робочих програмах дисциплін, в більшості своїй є чіткими, зрозумілими, доступними для здобувачів вищої освіти. Аспіранти обізнані з правилами оскарження результатів контрольних заходів згідно положень, котрі наявні у вільному доступі на сайті університету. Створені кодекс та положення з дотримання етики та доброчесності. Тексти дисертацій перевіряються програмним забезпеченням на наявність плагіату та проходять експертну оцінку. Здобувачі вищої освіти ознайомлені з принципами дотримання академічної доброчесності та з можливими санкціями для тих, хто їх порушує.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

не виявлено

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Вивчивши сильні сторони критерію 5 ОП та зважаючи на відсутність слабких сторін та взірцевих практик, експертна група дійшла висновку про те, що оцінка Критерію 5 відповідає рівню В, оскільки відповідає всім вимогам.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес за ОП організовано частково в НУОЗ України ім. П.Л. Шупика (скан-копія договору надана гарантом як відповідь на запит ЕГ (blob:<https://office.naqa.gov.ua/9bef965a-foe8-42c2-a65c-462b6f5bd27c>), частково в ДУ «ІНХ НАМН». Всі викладачі, які залучені до реалізації ОП, мають рівень академічної та/або професійної кваліфікації, який відповідає освітнім компонентам, які вони забезпечують. Наприклад, навчальна дисципліна «Діагностика та лікування різних видів патології центральної та периферичної нервової системи» (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/%D0%9D%D0%94-1.2.1.pdf>) розроблена та викладається Є.Г. Педаченко - академиком НАМН, професором, доктором медичних наук, спеціальність 14.01.05 – нейрохірургія; Л.М.Вербовой - професором, доктором медичних наук, спеціальність 14.01.05 – нейрохірургія; В.Д. Розуменко - професором, доктором медичних наук, спеціальність 14.01.05 – нейрохірургія та іншими викладачами, які мають науковий ступінь та звання зі спеціальності 14.01.05 – нейрохірургія. Відомості про викладачів НУОЗ України ім. П.Л. Шупика наведені в робочих програмах дисциплін (https://nuozu.edu.ua/images/Novosti/21_04_20-7.pdf, https://nuozu.edu.ua/images/Novosti/22_04_20-40.pdf, https://nuozu.edu.ua/images/Novosti/RP_inozemna_mova.pdf, https://nuozu.edu.ua/images/Novosti/21_04_20-5.pdf). В проєктні групи програм дисциплін залучено 20 викладачів, серед них 6 докторів наук, 9 кандидатів наук, 3 професори, 6 доцентів. В ДУ «ІНХ НАМН» до викладання залучено 26 осіб (17 чоловіків та 9 жінок), серед них 21 доктор наук, 4 кандидати наук, одна особа – без наукового ступеня, 13 професорів та 9 осіб мають звання старшого дослідника/наукового співробітника. Відомості про викладачів наведені за посиланням <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Vykladachi.pdf>. Всі викладачі мають стаж науково-педагогічної роботи більше 10 років, публікації в провідних фахових виданнях, більшість мають видання навчального характеру – підручники, посібники та ін., викладачі з науковим ступенем доктора наук мають досвід підготовки та/або атестації кадрів (опонування дисертаційних робіт, участь у роботі спеціалізованих вчених рад). Все це сприяє забезпеченню досягнення програмних цілей та результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Відповідно до Статуту ДУ «ІНХ НАМН» (https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Neurosurgery_Institute_Statute_2016.pdf) всі наукові співробітники інституту обираються на посади за конкурсом, після проходження якого укладають контракт строком до п'яти років. Обрані за конкурсом наукові співробітники, з якими укладено трудовий договір на невизначений термін, підлягають періодичній атестації у порядку, встановленому законодавством. Під час візиту ЕГ з'ясувала, що при проходженні конкурсу та атестації співробітників враховуються професіоналізм співробітника, наявність наукового ступеня та вченого звання за фахом, кількість наукових публікацій, патентів, навчальних посібників та підручників, практичний досвід роботи, викладання на високому науково-методичному рівні навчальних дисциплін, дотримання норм академічної доброчесності (професійні якості), а також пп. 36, 38 ліцензійних вимог, затверджених Постановою КМУ № 1187 від 30 грудня 2015 р.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

З урахуванням того, що ДУ «ІНХ НАМН», у першу чергу, готує кадри для своєї установи, до освітнього процесу в ДУ «ІНХ НАМН» залучаються висококваліфіковані фахівці з числа керівників клінік, підрозділів, провідних

співробітників інституту. В розробці ОП брали участь зовнішні спеціалісти. Завідувач відділенням нейрохірургії Головного медичного центру МВС України, кандидат медичних наук Єрошкін О.А., який надавав рецензію на ОП (представлена в самоаналізі), під час відео-зустрічі із ЕГ зазначив про високий рівень організації та впровадження освітньої програми. В установі широко запроваджена практика спільного виконання науково-дослідних робіт з установами Національної академії наук – Інститутом молекулярної біології і генетики, Інститутом біохімії ім.О.В.Палладіна, Інститутом фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова; з установами Національної академії медичних наук - ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України», ДУ «Інститут отоларингології ім. проф. О.С.Коломійченка НАМН України», Інститут урології НАМН України та ін.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ДУ «ІНХ НАМН» залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Vykladachi.pdf>. Наприклад, лекції аспірантам читають головний лікар член - кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор Морозов А. М. (навчальна дисципліна «Нейрофармакологія. Формулярна система забезпечення лікарськими засобами закладів охорони здоров'я України. Державний формуляр лікарських засобів; завідувач відділення нейрохірургії дитячого віку доктор медичних наук, професор Вербова Л.М. (навчальна дисципліна «Діагностика та лікування різних видів патології центральної та периферичної нервової системи»); начальник відділу нейроонкології та дитячої нейрохірургії член - кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор Розуменко В. Д. (навчальні дисципліни «Діагностика та лікування різних видів патології центральної та периферичної нервової системи», «Принципи дії та застосування лазерних, нейронавігаційних технологій в нейрохірургічній практиці» та ін.), начальник відділу судинної нейрохірургії професор Л.М. Яковенко (навчальна дисципліна «Діагностика та хірургічне лікування різних видів судинної патології нервової системи») та ін.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Як зазначено в самоаналізі, підвищення кваліфікації наукових працівників, залучених до освітнього процесу в ДУ «ІНХ НАМН», здійснюється у формі виконання та захисту дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук), доктора наук за відповідною спеціальністю; видання монографії, посібника; стажування в провідних наукових фахових установах за кордоном; читання лекцій на міжнародних школах молодих учених, у тому числі за запрошенням Всесвітньої, Європейської асоціацій нейрохірургів; реалізацією власних форм підвищення кваліфікації за організації, участі та проведення майстер-класів, фахових науково-практичних конференцій, семінарів, тощо. ЕГ з'ясувала, що співробітники, залучені до реалізації програми, проходять стажування в закордонних закладах, беруть участь у семінарах, майстер-класах, наукових форумах. Також є можливість підвищення кваліфікації на робочому місці. В установі є обладнання для демонстрації оперативних втручань, також хід унікальних операцій можна переглянути в запису. Слід, однак, сказати, що відповідно до п. 21 Постанови КМУ №800 від 21.08.2019 р. професорсько-викладацький склад повинен підвищувати свою кваліфікацію будь-якими способами із обсягом навчального часу не менше 180 годин (6 кредитів ЄКТС) за 5 років. Під час вивчення документів, які були надані гарантом та самоаналізу, а також під час проведення відео-зустрічей із адміністрацією установи та гарантом ОП, експертна група не знайшла підтвердження тому, що якимось чином проводиться моніторинг дотримання цим вимогам. У той же час, п.28 цієї Постанови містить можливість зарахування наукового стажування науково-педагогічних працівників як підвищення кваліфікації науково-педагогічного працівника із розрахунку 1 тиждень стажування дорівнює 1 кредитові ЄКТС. ЕГ рекомендувала сформувати перелік заходів, в яких беруть участь науково-педагогічні працівники ДУ «ІНХ НАМН», провести конвертацію тривалості участі у заході в кредити ЄКТС, затвердити цей перелік на вченій раді установи та розробити порядок контролю дотримання науково-педагогічними працівниками вимог Постанови КМУ №800 від 21.08.2019 р.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ВВикладачі покращують свою викладацьку майстерність під час модерації наукових конференцій, вебінарів, наукового та педагогічного стажування, створення нових лекцій за матеріалами наукових досліджень. Стимулювання науково-педагогічного персоналу відбувається шляхом заохочення, у тому числі матеріального, для участі в міжнародних програмах з обміну досвідом, опануванні практичних навичок за кордоном, можливості читати лекції для міжнародної аудиторії. Кращі співробітники отримують премії за персональні досягнення. Заклад забезпечує працівників вільним доступом до комунікаційних систем, наукових баз Scopus, Web of Science, стимулює до публікаційної активності та забезпечує безоплатні публікації у власному науковому журналі. Але рейтингова система оцінювання різних видів діяльності викладачів не розроблена.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Висока академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, цілком дозволяє забезпечити досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Установа активно залучає професіоналів-практиків, експертів галузі до організації та реалізації ОП, активно створює умови для професійного розвитку викладачів. Перевагою програми є широке співробітництво з установами НАНУ, НАМНУ та закордонними партнерами. Науково-педагогічний персонал проходить наукове стажування за кордоном, проводить лекції для міжнародної спільноти, що дозволяє забезпечувати світовий рівень підготовки кадрів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

В ДУ «ІНХ НАМН» співробітники підвищують свою кваліфікацію, але облік кредитів не здійснюється. ЕГ рекомендує створити Порядок визнання результатів підвищення педагогічної кваліфікації викладачами установи. Також для підвищення прозорості матеріального заохочення співробітників слід розробити рейтингову систему оцінювання різних видів діяльності викладачів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на виявлені сильні сторони (активна інтеграція працівників у світовий науково-професійний простір, активне заохочення викладачів до участі у різних видах стажувань та наукових програм), а також встановлені недоліки (відсутність Порядку визнання результатів підвищення кваліфікації, рейтингової системи оцінювання різних видів діяльності викладачів), експертна група дійшла висновку про рівень відповідності В за Критерієм 6. ЕГ аргументує свою думку тим, що відсутність системи перезарахування результатів наукового стажування та інших активностей, у яких залучені науково-педагогічні працівники, не впливає на досягнення програмних результатів навчання і може бути виправлено у найкоротші строки, про що гарант запевнив експертну групу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ДУ «ІНХ НАМН» має достатню матеріально-технічну базу для забезпечення ОП, у чому ЕГ пересвідчилась під час онлайн-стріму навчальних, наукових та лікувально-діагностичних можливостей установи. Загальна кількість навчальних приміщень складає 11221,34 кв.м. Площа приміщень, на яких здійснюється освітній процес, становить 10635,34 кв. метрів. Навчальна площа приміщень складає більше ніж 2,4 кв.м на одного здобувача. Робочі місця обладнані комп'ютерами, достатня забезпеченість обладнанням, устаткуванням, що необхідні для реалізації ОП та наукової роботи. Навчальні аудиторії забезпечені мультимедійним обладнанням. Є безлімітний доступ до Інтернет, Wi-Fi у вільному доступі. ДУ «ІНХ НАМН» має бібліотеку, яка налічує більше 80 тис примірників, а також на даний час формується електронний репозитарій, про що зазначила директорка бібліотеки С.Б. Кричун під час відеозустрічі. Наявний читальний зал. Наявний відкритий доступ до наукометричних баз Scopus, Web of Science, інших баз даних вітчизняних та закордонних періодичних наукових видань відповідного профілю. Інформація про Ліцензії на програмне забезпечення надана гарантом в електронному кабінеті як відповідь на запит ЕГ. Методичне забезпечення освітнього процесу включає підручники, навчальні посібники, монографії. Посібники містять основні теоретичні і практичні відомості про нейрохірургію патології та захворювань нервової системи. Наприклад, видані такі посібники «Стандартизація в нейрохірургії ч.1 Травматичні ушкодження центральної та периферичної нервової системи» За ред. Академіка НАМН України, проф. Є.Г.Педаченко. Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2019. – 152 с.; «Стандартизація в нейрохірургії. Частина 2. Нейроонкологія. Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2019. – 152 с.; «Стандартизація в нейрохірургії ч.3 Судинні захворювання.- Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2020. – 96 с., а також Частина 4. Патологія хребта та спинного мозку.- Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2020. – 144 с., Частина 5. Дитяча нейрохірургія.- Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2020. – 352 с., Частина 6. Відновлювальна та функціональна нейрохірургія. - Київ: ДУ «ІНХ НАМНУ», 2020. –144 с.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ аспірантів та викладачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання та викладацької та/або наукової діяльності, вільний та безоплатний. Аспіранти можуть користуватись обладнанням ДУ «ІНХ НАМН» безоплатно як з науковою, так із навчальною метою. В наявності віварій з операційною та обладнанням для оперативного втручання на тваринах, що можна застосовувати, у тому числі, для удосконалення практичних навичок з нейрохірургії. Безкоштовним є доступ до наукометричних баз Scopus, Web of Science, до ресурсів бібліотеки. Аспіранти мають можливість брати участь у міжнародних стажуваннях та наукових конференціях за рахунок ДУ «ІНХ НАМН». Отримана інформація була підтверджена при спілкуванні ЕГ з викладачами та аспірантами під час відео-конференцій.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В ДУ «ІНХ НАМН» створена доброзичлива, довірча атмосфера. Аспіранти завжди можуть звернутись до свого керівника або адміністрації з будь-якою проблемою. Рада молодих Вчених завжди допомагає аспірантам при опануванні освітньої та наукової складових ОП. В установі є штатний психіатр-психолог, який може надавати психологічну допомогу аспірантам, якщо виникне така необхідність. В закладі проводиться анкетування здобувачів щодо оцінювання якості реалізації ОП та задоволення навчальним процесом. Пропозиції аспірантів враховуються під час оновлення програм. Приклади анкет та результати аналізу анкетування надані гарантом в електронному кабінеті як відповідь на запит ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4895>). В багатьох приміщеннях встановлена система клімат-контролю, про що ЕГ переконалася під час онлайн-стріму навчальних, наукових та лікувально-діагностичних можливостей установи. В умовах пандемії здобувачі забезпечені індивідуальними засобами захисту, спиртовими антисептиками, надана можливість безкоштовно тестуватись методами ІФА та ПЛІР з діагностичною метою, про що повідомив заступник директора з наукової роботи, доктор медичних наук, старший дослідник, гарант ОП В.В. Білошицький. Проте, при огляді матеріальної бази установи ЕГ звернула увагу на те, що при організації гігієни рук персоналу в лабораторії нейробиохімії, яка працює з біологічним матеріалом, не забезпечена відповідність процедури Наказу МОЗУ №798 від 21.09.2010 «Про затвердження методичних рекомендацій "Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу» через застосування кускового мила, відсутність паперових рушників. ЕГ рекомендує провести контрольні заходи із перевірки дотримання вимог зазначеного Наказу у всіх приміщеннях установи, які залучені до реалізації ОП.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ДУ «ІНХ НАМН» забезпечує всі види підтримки аспірантів. Освітні компоненти, які опановуються аспірантами в НУОЗ України ім. П.Л. Шупика за договором, для здобувачів безоплатні. Враховуючи, що викладання за ОП проводиться в малих групах (1-3 студенти), є можливість індивідуальної взаємодії викладачів із аспірантами. ДУ «ІНХ НАМН» також здійснюється підтримка здобувачів в аспекті забезпечення їх всіма необхідними комунікаційними системами, які впроваджені в установі (спілкування у професійних колах, інформування через сайт та месенджери, забезпечення всіх приміщень інтернетом, створена система онлайн-трансляції операцій, яка включає наявність обладнаного всіма необхідними засобами приміщення для спостереження за ходом операції з одночасним обговоренням її деталей у групі тощо). Як аспіранти, так і співробітники ДУ «ІНХ НАМН» підтвердили цю інформацію на зустрічах з ЕГ. На офіційному сайті ДУ «ІНХ НАМН» (<https://neuro.kiev.ua/uk/main-page/>) розміщується вся важлива інформація, яка стосується ОП, грантів, конференцій тощо. Аспіранти, які мають дітей, мають підтримку від профспілкової організації. Аспіранти мають можливість безпосереднього звернення до наукового керівника, адміністрації, Ради молодих вчених з будь-якою проблемою, проконсультуватись за кожним питанням, а при потребі звернутись анонімно через скриньку довіри, яка розташована в адміністративному корпусі закладу. ЕГ рекомендує створити також електронну скриньку для звернень, у тому числі анонімних, з різних питань, включаючи питання конфліктних ситуацій будь-якого характеру. Аспіранти можуть отримати також соціальну підтримку через клопотання установи перед НУОЗ України ім. П.Л. Шупика щодо гуртожитку у разі необхідності. При зустрічі ЕГ с аспірантами останні виказували задоволення щодо всебічної їх підтримки з боку установи.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Через специфіку спеціальності нейрохірургія особи з особливими освітніми потребами не навчаються на ОП. Однак слід зазначити, що також через специфіку наукової установи всі її будівлі обладнані необхідними засобами для пересування маломобільних груп. ДУ «ІНХ НАМН» може клопотати перед НУОЗ України ім. П.Л. Шупика про виділення кімнати в гуртожитку для аспірантів, які мають родини, та про виділення місця в дитячому садку для дітей аспірантів.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ДУ «ІНХ НАМН» є Кодекс корпоративної етики науковців, лікарів і медичних працівників державної установи «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України» (https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Kodekskorporatyvnoyi-etyky_062918.pdf), де у розділі 3 зазначені основні питання вирішення конфліктів. Гарант на запит ЕГ надав відповідь на питання щодо вирішення конфліктів, яка розміщена в електронній системі (blob:<https://office.naqa.gov.ua/14aeda9f-21co-46d4-8fo5-0606e3667018>). Також інформація була отримана ЕГ під час відео-зустрічей. Вирішення конфліктних ситуацій в установі проводиться шляхом звернення аспіранта до наукового керівника, адміністрації або в комісію з медичної етики та вирішення конфліктних питань. Створюється спеціальна комісія для з'ясування всіх обставин, результати роботи комісії обговорюються на засіданні Вченої ради ДУ «ІНХ НАМН», приймається відповідне рішення. Також є можливість анонімного повідомлення про конфліктну ситуацію або випадки дискримінації за будь-якою ознакою через скриньку довіри, яка розташована в адміністративному корпусі. Електронної скриньки довіри немає. За період реалізації ОП конфліктних ситуацій, фактів дискримінації, одержання неправомірної вигоди в ДУ «ІНХ НАМН» не було зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

У ДУ «ІНХ НАМН» створена хороша матеріально-технічна база з сучасним медичним, іноді унікальним, та іншим обладнанням, яка відповідає світовому рівню, постійно розвивається і оновлюється у відповідності до сучасних тенденцій розвитку медицини та вищої медичної освіти. Для дотримання безпеки освітнього середовища установа своєчасно реагує на нові виклики, пов'язані з пандемією COVID-19, які створюють загрози для безпеки здобувачів, освітнього середовища, медичних працівників, забезпечує аспірантів та викладачів безкоштовними індивідуальними засобами захисту.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутня електронна скринька для анонімних звернень з приводу конфліктних ситуацій. ЕГ рекомендує створити таку скриньку і розмістити її на головній сторінці сайту установи. Також ЕГ рекомендує розробити окреме Положення щодо питань запобігання дискримінації та сексуальних домагань. Не в усіх підрозділах ДУ «ІНХ НАМН», що працюють з біологічним матеріалом, забезпечена можливість дотримання гігієнічної обробки рук у відповідності до Наказу МОЗУ №798 від 21.09.2010 «Про затвердження методичних рекомендацій "Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу"», що створює додаткові ризики виникнення небезпеки для аспірантів, оточуючого середовища, медичного персоналу. ЕГ рекомендує посилити контроль за дотриманням вимог щодо безпеки освітнього та наукового середовища.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Вивчивши сильні сторони ОП за критерієм 7 (потужна матеріально-технічна база, розроблений механізм уникнення конфліктних ситуацій), а також її слабкі сторони (відсутність електронної скриньки для звернень, недостатній контроль за дотриманням вимог з епідемічної безпеки), що, однак, не впливає на досягнення програмних результатів навчання, ЕГ дійшла висновку про відповідність ОП за критерієм 7 рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Під час проведення акредитаційної експертизи, аналізу відкритих джерел та зустрічей з фокус-групами встановлено, що процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються "Положенням про організацію освітнього процесу в Державній установі «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова Національної академії медичних наук України». Дана ОНП була розроблена і рекомендована до впровадження вченою радою. Відповідно до наказу "Про внесення змін до кадрового забезпечення освітньої діяльності на III рівні вищої освіти щодо підготовки здобувачів ступеня доктора філософії" від 03.08.2021р. затверджений склад проектної групи, відповідальної за підготовку докторів філософії спеціальності 222 Медицина (нейрохірургія), склад групи забезпечення освітніх програм, на чолі з В.В Білошицьким ([blob:https://office.naqa.gov.ua/ed0bc4da-4e5a-43e7-b926-82a7319b6a1c](https://office.naqa.gov.ua/ed0bc4da-4e5a-43e7-b926-82a7319b6a1c)) За результатами останнього перегляду, рішенням вченої ради, враховуючи зміни в групі фахівців, відповідальних за викладання двох дисциплін вільного вибору аспіранта (звільнення з інституту, передчасна смерть) та низьку зацікавленість аспірантів попереднього набору в цих дисциплінах, вони були вилучені з переліку дисциплін вибору аспірантів. Зі слів гаранта, також враховується думка здобувачів, які закінчили повну чотирирічну підготовку на третьому рівні вищої освіти та пройшли офіційний захист, а також за результатами аналізу анонімного анкетування. Наразі планується черговий моніторинг ОП проектною групою з урахуванням результатів завершених НДР для подальшого удосконалення.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Зі слів адміністрації закладу, здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії входять до складу Ради молодих учених. За Положенням про вчену раду ДУ «ІНХ НАМН» Голова Ради молодих учених входить до складу вченої ради інституту, і, відповідно, регулярно бере участь у процесі розгляду та затвердження Положень та ОП. Зі слів гаранта програми В.В. Білошицького, пропозиції та думка здобувачів щодо ОП через спілкування на атестаціях з адміністрацією закладу може бути врахована при планових переглядах ОП. Однак ЕГ не було надано документів, які б фіксували пропозиції з кола стейкхолдерів, критеріїв, за якими пропозиції щодо покращення програми вносяться, приймаються або відхиляються. Установою запроваджено опитування здобувачів програми, але тільки випускного курсу, що, на думку ЕГ, не є достатнім. ЕГ рекомендує більш широко запроваджувати анонімне анкетування серед здобувачів і не тільки з питань навчання, але і з питань доступу до необхідних ресурсів, атмосфери в колективі тощо. Результати опитування не були оприлюднені на офіційному сайті закладу.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ДУ «ІНХ НАМН» є основним роботодавцем випускників за ОП. Члени вченої ради закладу переважно є завідувачами клініко-діагностичних підрозділів інституту, тобто роботодавцями, а також є членами проектної групи ОП, які безпосередньо беруть участь у процесі періодичного її перегляду. Також до складу вченої ради ДУ «ІНХ НАМН» входять представники кафедр нейрохірургії Національного університету охорони здоров'я України ім.П.Л.Шупика та Національного медичного університету ім. О.Богомольця, думка яких є важливою і враховується при формуванні ОП. Крім того, є співпраця з Головним медичним центром МВС України та його представником О.А. Ерошкіним, який під час відео-зустрічі висловив свою думку щодо якості ОП та надав відповідну рецензію. Не менш важливим є те, що члени проектної групи і гарант безпосередньо входять до складу атестаційних комісій НАМН, фахових асоціацій та товариств як в Україні, так і за кордоном, результати роботи яких враховуються при створенні та під час перегляду ОП. Під час інтерв'ювання роботодавців, ними не було виявлено суттєвих недоліків ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Переважає більшість здобувачів ступеня доктора філософії працевлаштовуються в ДУ «ІНХ НАМН». Випускники 2020 р. працюють в інституті. Випускники аспірантури інституту 2018-2019 років переважно (на 90%) працевлаштовані в ДУ «ІНХ НАМН». Підтримується також зв'язок із тими випускниками, які працюють в різних установах як в Україні, так і за кордоном: Сидорак А.Д., Золотоверх О.М. - в Німеччині, Куцаєв С.В. – у США; Акінола Самуель Толувані у Нігерії.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ДУ «ІНХ НАМН» наявна система забезпечення якості вищої освіти. Процедури внутрішнього забезпечення якості ОП регулюються "Положенням про внутрішнє забезпечення якості вищої освіти ДУ «ІНХ НАМН», яке розміщено на сайті (https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Zabezpechennia_yakosti_osvity.pdf). Заступник директора з наукової

роботи, науковий та науково-організаційний відділ інституту безпосередньо задіяні у організації та реалізації процедур внутрішнього забезпечення якості освіти. Проводяться наступні процедури із внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: проведення конкурсу до вступу в аспірантуру; підготовка та оновлення ОП, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін; підготовка та оформлення індивідуальних планів підготовки докторів філософії; проведення щорічної атестації здобувачів за ОП; надається методична та практична допомога в оформленні документів при плануванні і виконанні дисертаційних робіт; ведеться перевірка друкованої продукції на наявність академічного плагіату; вносяться дані про підготовку докторів філософії до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО); забезпечення проведення процедури захисту дисертацій у порядку експерименту. На думку ЕГ, саме щоб забезпечити вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми опитування лише випускників ОП є не достатнім, оскільки через 4 роки навчання аспіранту важко максимально чітко відповідати щодо проблем, які виникали на перших роках навчання. Пропонуємо ввести анонімне опитування аспірантів по закінченню кожної навчальної дисципліни на кафедрах (щоб завідувачі кафедр знали конкретні побажання та мали можливість самовдосконалювати цей процес). Також щорічне анонімне опитування, яке б проводилось відділом аспірантури (наприклад, у google-формі), яке б давало можливість систематизувати отримані дані з усіх кафедр та навчальних підрозділів та, відповідно, швидше і якісніше на це реагувати. Крім того, при даній формі опитування, можна мати автоматичний розрахунок оброблених даних та за необхідності у формі діаграм чи графіків.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Оскільки акредитація ОП є первинною, результатів зовнішнього оцінювання якості вищої освіти, які беруться до уваги під час удосконалення ОП, немає.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості, направлена на розвиток ОП та освітньої діяльності за цією програмою, реалізується завдяки діяльності низки структур установи відповідно до «Положення про внутрішній моніторинг якості освіти в ДУ «ІНХ НАМН». Науково-педагогічний склад продемонстрував компетентність та відповідальність у організації освітнього процесу за ОП. Гарантом та проектною групою проявлялася відкритість до діалогу, щире бажання підвищити якість освітньої програми. Відповідальними особами за роботу з аспірантами (провідним науковим співробітником Н.Г. Чопик та ученим секретарем В.А. Руденко) проводяться наступні процедури із внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: моніторинг та контроль звітування аспірантів, виконання навчального плану, дотримання процедур перевірки первинної документації, дотримання вимог щодо академічної доброчесності тощо. Також установа є сертифікована за міжнародним стандартом ISO 9001:2015 «Менеджмент контролю якості», що також дозволило пересвідчитися ЕГ про наявність процедур з контролю якості процесів, дотичних до реалізації та оновлення ОП. Після проведення робочих зустрічей, аналізу доступності матеріалів на сайті ДУ «ІНХ НАМН» експертна група констатує, що інститут знаходиться на шляху формування культури забезпечення якості вищої освіти, є розуміння цілей, змісту освітньої програми та бажання підвищити її якість.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ДУ «ІНХ НАМН» наявні процедури контролю якості. Представники роботодавців активно залучені до реалізації та оновлення освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Опитування лише випускників ОП щодо якості програми, на думку ЕГ, є не достатнім. Для більш чутливого реагування на побажання аспірантів рекомендуємо ввести коротке анонімне анкетування по закінченню навчання з кожної конкретної дисципліни, а також щорічне опитування. Результати опитувань рекомендовано оприлюднювати на офіційному сайті закладу.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Враховуючи виявлені сильні сторони (наявність процедур контролю якості, сертифікована за міжнародним стандартом ISO 9001:2015 система менеджменту якості; активне залучення роботодавців до реалізації ОП), а також слабкі сторони (не всі аспіранти анкетуються щодо задоволення якістю навчання), зважаючи на те, що зауваження не є суттєвими та не впливають на досягнення програмних результатів навчання, ЕК вважає, що рівень відповідності ОП за критерієм 8 відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регламентуються документами, які розміщені в відкритому доступі на офіційному сайті ДУ «ІНХ НАМН» Статут https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Neurosurgery_Institute_Statute_2016.pdf; Кодекс корпоративної етики науковців, лікарів і медичних працівників ДУ «ІНХ НАМН» https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Kodeks-korporativnoyi-etyky_062918.pdf Свідоцтво про державну атестацію наукової установи <https://neuro.kiev.ua/ru/2019/12/25/svidotstvo-mon/> Свідоцтво про внесення до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави. <https://neuro.kiev.ua/uk/about-the-institute-uk/licenses-uk/> Наукова діяльність <https://neuro.kiev.ua/ru/category/research-ru/> Концепція подальшого розвитку нейрохірургічної служби в Україні https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/decree_conception.pdf Положення про організацію освітнього процесу в ДУ «ІНХ НАМН» <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Organizatsiya-osvitnogo-protsesu.pdf> Положення про академічну доброчесність наукових працівників та здобувачів наукового ступеня доктора філософії та доктора наук ДУ «ІНХ НАМН» <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf> Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ДУ «ІНХ НАМН» на третьому (освітньо-науковому) рівні. <https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Pravo-na-akademichnu-mobilnist.pdf> Залежно від мети та змісту документів вони проходять обговорення та затвердження на вченій раді інституту. Під час фокус-зустрічей з адміністрацією, адміністративним персоналом, здобувачами, експертна група переконатась, що всі учасники освітнього процесу ознайомлені з основними своїми правами та обов'язками і дотримуються їх у межах даної ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На етапі розробки проект ОП не оприлюднювався на офіційному веб-сайті установи. Крім того, не зрозуміло як документуються пропозиції щодо оновлення ОП, які критерії їх прийняття, відхилення або затвердження. Експертна група рекомендує вдосконалити механізм обговорення та затвердження ОП шляхом залучення широкого кола зацікавлених осіб, оприлюднення проекту ОП на сайті із зазначенням адреси для листування, а також визначення та затвердження критеріїв, за якими всі пропозиції, які будуть надходити за адресою для листування будуть прийматися або відхилятися.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами і представниками наукової та науково-педагогічної спільноти було зазначено, що всі стейкхолдери мають змогу ознайомитись з цілями та очікуваними результатами навчання, навчальними програмами за кожною дисципліною ОП. Активно відбувається інформування здобувачів через сайт інституту щодо наукових та науково-практичних заходів, майстер-класів, вебінарів: в розділі “Нейрохірургічні події” описані всі доступні з'їзди, форуми, симпозіуми, конгреси, у яких здобувачі можуть взяти участь. Окремо розділені рубрики щодо наукової діяльності, видавничої діяльності та іншої інформації.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Всі виробничі процеси, пов'язані з реалізацією ОП, регламентовані відповідними документами. Структура сайту інституту має зручну логістику навігації, що забезпечує вільний доступ до документів для всіх зацікавлених сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутні задокументовані критерії прийняття або відхилення пропозицій всіх зацікавлених сторін щодо оновлення та вдосконалення ОП. Експертна група рекомендує вдосконалити механізм обговорення та затвердження ОП шляхом залучення широкого кола зацікавлених осіб, оприлюднення проєкту ОП на сайті із зазначенням адреси для листування, а також визначення та затвердження критеріїв, за якими всі пропозиції, які будуть надходити за адресою для листування будуть прийматися або відхилятися.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Враховуючи сильні сторони ОП по Критерію 9, а також несуттєві недоліки (відсутність критеріїв для прийняття або відхилення пропозицій всіх зацікавлених сторін для вдосконалення ОП), які не впливають на досягнення програмних результатів навчання, ЕК дійшла висновку, що рівень відповідності ОП за критерієм 9 відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОП повністю відповідає науковим інтересам здобувачів вищої освіти, оскільки містить як навчальні дисципліни, що мають загальнонауковий характер (обов'язкові та вибіркові), так і дисципліни з професійного напрямку. Всі програми розміщені на сайті установи (<https://neuro.kiev.ua/uk/for-professionals-uk/fellowship-uk/>). Останні охоплюють також теоретичні та практичні аспекти сучасного розвитку нейрохірургії (навчальні дисципліни: “Нанотехнології в нейрохірургії. Генна терапія, застосування мезенхімальних стовбурових клітин при захворюваннях центральної нервової системи”; “Принципи дії та застосування лазерних, нейронавігаційних технологій в нейрохірургічній практиці” та інші). Освітня програма передбачає проходження педагогічної практики за договором із Національним університетом охорони здоров'я ім. П.Л.Шупика (договір про співпрацю розміщений в електронному кабінеті як відповідь на запит ЕГ). Формування індивідуальної траєкторії навчання передбачає виконання окремого наукового дослідження, яке проходить стадію планування, широкого обговорення у колі спеціалістів та на вченій раді ДУ “ІНХ НАМН”, тематика якого чітко відповідає спеціалізації установи та предметній області ОП. Під час зустрічей із аспірантами, радою молодих науковців, випускниками ЕГ було відмічено, що здобувачі мають широкі можливості для залучення лікувальних, діагностичних та дослідницько-наукових ресурсів ДУ “ІНХ НАМН” під час виконання наукової роботи, а також було відмічено високий науковий та фаховий рівень викладачів, керівників дисертаційних робіт та спеціалістів практичної медицини, які залучені до реалізації ОП.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Експертна група пересвідчилася, що наукова тематика дисертаційних робіт аспірантів, а також область наукових інтересів їхніх керівників повністю співставні. На запит ЕГ гарант програми надав документи, які підтверджують це (розміщені в електронній системі Національного агентства). Так, наприклад, наукова тема аспіранта Комарницького В.П. - “Клінічні прояви і диференційоване хірургічне лікування розривів артеріальних аневризм головного мозку на тлі оклюзійно-стенотичних уражень артерій головного мозку”. Науковий керівник - д.мед.н. Орлов М.Ю. Науковий керівник є автором патенту “Спосіб комбінованого хірургічного лікування артеріовенозних мальформацій головного мозку” (2007 р.), автором монографії “Острые нарушения мозгового кровообращения в детском возрасте” (2015), низки наукових публікацій за тематикою (Профілактика ускладнень мікрохірургії церебральних аневризм, пов'язаних з нерадикальним їх кліпуванням. - Ендovasкулярна нейрорентгенохірургія – 2020. – № 3(33). – С.66–77.; Risk factors and clinical and neurological consequences of intraoperative rupture of brain aneurysms in microsurgical operations. - Romanian Neurosurgery. – 2019. – Vol. XXXIII, December, No.4. – P.486–491. (посилання на список праць Орлова М.Ю розміщений в електронному кабінеті як відповідь на запит ЕГ (blob:<https://office.naqa.gov.ua/ba34bc79-5f9d-4d8f-82d5-1c422f70761c>)). Аспірант Волощук О.С. Тема дисертації “Найближчі та віддалені результати

пункційної вертебропластики при травматичних переломах тіл хребців”, науковий керівник - акад. Педаченко Е.Г. Науковий керівник має низку публікацій за даним напрямком: Pedachenko E.G., Slynko E.I., Derkach Y.V. Surgical treatment of the cervical spinal nerves tumors. In: “SPINAL CORD AND SPINAL COLUMN TUMORS” Ed. A.Landi.- Nova Science Publishers: (січень 2020 р.); Pedachenko E.G., Slynko E.I., Leshco M.M. Neurosurgical treatment of sacral tumors: surgical techniques and clinical results. In: “SPINAL CORD AND SPINAL COLUMN TUMORS” Ed. A.Landi.- Nova Science Publishers: (січень 2020 р.). Є автором монографії Травматичні ушкодження хребта і спинного мозку // Є.Г.Педаченко, М.Є.Поліщук, Є.І.Слинько, М.В.Хижняк, Ю.Є.Педаченко, О.М.Хонда). – К.: Інтерсервіс, 2017. – 468 с. Аспірант Нехлопочин О.С. Тема дисертації “Хірургічне лікування хворих з хребетно-спинномозковою травмою на субаксіальному рівні”. Науковий керівник - професор Слинько Є.І. Керівник, окрім наукових робіт з відповідного напрямку, є співавтором підручників та монографій: Травматичні ушкодження хребта і спинного мозку. Педаченко Є.Г., Поліщук М.Є., Слинько Є.І., Хижняк М.В., Педаченко Ю.Є., Хонда О.М. Київ, 2017 рік. Інтерсервіс – 467 с.; Стандартизація в нейрохірургії. Частина 4. Патологія хребта та спинного мозку. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ “ІНХ НАМНУ”, 2020. 144 с. Слід сказати, що в ДУ “ІНХ НАМН” працює достатня (критична) кількість науково-педагогічних та наукових працівників, що співпрацюють по окремих наукових проблемах.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад’юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ДУ “ІНХ НАМН” повністю забезпечує здобувачів вищої освіти всіма ресурсами для виконання наукових та дослідницьких робіт. Слід акцентувати на тому, що лікування 72% випадків нейрохірургічних патологій в Україні, які потребують операційного втручання, проводиться тільки в ДУ “ІНХ НАМН” і це створює умови для виконання унікальних наукових досліджень, які можна реалізувати тільки при використанні ресурсів установи. Про доступність необхідних ресурсів для реалізації ОП зазначили всі релевантні співробітники, з якими ЕГ проводила відео-зустрічі, а також аспіранти. Це є можливим завдяки фінансуванню установи державою як наукового інституту, основна діяльність якого є виконання наукових робіт. Наявність достатніх ресурсів для виконання наукових досліджень була продемонстрована ЕГ під час відео-стрімінгу матеріально-технічної бази. Слід також сказати, що у 2019 році ДУ “ІНХ НАМН” пройшла державну атестацію як наукова установа і віднесена до I класифікаційної групи (<https://neuro.kiev.ua/uk/about-the-institute-uk/licenses-uk/>). Інститут матеріально забезпечує участь найкращих аспірантів у міжнародних науково-практичних конференціях. Під час інтерв’ю з гарантом Вадимом Білошицьким останній зазначив про проведення конкурсу серед аспірантів щодо різних заохочень. У підтвердження цьому гарант надав список тих аспірантів, яким було компенсовано реєстраційний збір та оплачено дорогу на світовий конгрес нейрохірургів (blob:<https://office.naqa.gov.ua/b2533987-561d-435d-aaf5-4855ba3fa8b9>). ДУ “ІНХ НАМН” видається журнал Ukrainian Neurosurgical Journal, фаховий, категорії «Б», в якому аспіранти мають змогу публікувати результати дисертаційних робіт безкоштовно; в інституті є патентно-інформаційний відділ, який консультативно супроводжує оформлення патентів за результатами наукових досліджень дисертанта; щорічно ДУ «ІНХ НАМН» організовує та проводить наукові, науково-практичні заходи міжнародного та всеукраїнського масштабів за Реєстрами МОЗ, НАМН, у яких здобувачі можуть брати участь з метою апробації результатів дисертації; інститут проводить майстер-класи, навчальні курси із запрошенням лекторів провідних клінік світу; ініціює та приймає участь у проведенні сумісних наукових досліджень з іноземними установами (<https://neuro.kiev.ua/uk/neurosurgical-events-uk/>). У червні 2021 року ДУ “НАМН” провели 1-й з’їзд з радіохірургії та стереотаксичної променевої терапії, присвячений питанням лікування онкозахворювань нервової системи (<https://uarst.com/wp-content/uploads/2021/06/program-site-uart-2.pdf>). Аспіранти мали змогу бути активними учасниками заходу.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад’юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЕГ пересвідчилася, що аспіранти активно залучені до міжнародної наукової нейрохірургічної спільноти, можливості для чого широко забезпечує установа. На запит ЕГ гарант надав приклади індивідуальних планів аспірантів, у яких зазначено: на якому стажуванні був аспірант, які брав міжнародні майстер-класи. Як приклад, аспірант Волощук О.С. брав участь у міжнародній школі з дитячої нейрохірургії, а також у багатьох майстер-класах (blob:<https://office.naqa.gov.ua/bc313162-dd05-4b3c-832b-e1d6b334de73>; аспірант Биндю А.В. протягом місяця стажувався у нейрохірургічній клініці ЛШМД у Румунії (blob:<https://office.naqa.gov.ua/c5a9eb0e-of67-4611-841a-547c7c8faf1a>). Аспірант Бунякін В. брав участь у конгресі з питань нейротрансплантації (blob:<https://office.naqa.gov.ua/a81c6de1-89c0-4a45-824d-8203b1b49914>) та інших міжнародних науково-практичних заходах (blob:<https://office.naqa.gov.ua/edb3a3d9-6a0d-4a0b-907f-66ad934bee38>).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів використовують всі ресурсні потужності ДУ “ІНХ НАМН” для провадження своєї наукової діяльності. Академік Педаченко Є.Г. у рамках міжнародного співробітництва в галузі нейрохірургії співпрацює з провідними установами зарубіжних країн: проведення робочих зустрічей, читання лекцій, проведення показових нейрохірургічних втручань, консультативного огляду хворих (2018 р. – Узбекистан, на запрошення Республіканського спеціалізованого науково-практичного центру нейрохірургії МОЗ Республіки Узбекистан та медичного центру AKFA MEDLINE). Є членок редакційних рад журналів „Neurosurgery” (США), “World Neurosurgery” (США), „Journal of Minimally Invasive Spinal Technique” (США), “Internet Journal of Minimally Invasive Spinal Technology” (США), “Вопросы нейрохирургии им. Н.Н.Бурденко” (Росія), «Вестник Авиценны» (Таджикистан), “The Lancet Neurology (Ukrainian edition). Професор Розуменко В.Д. має низку публікацій в іноземних наукових виданнях: Gridina N.Ya., Morozov A.M., Rozumenko V.D., Ushenin Yu.V., Shmeleva A.A., Draguntsova N.G., Veselova O.I. New Patogenet Approaches to Inhibit the Growth of Glioblastoma Relapses //EC Neurology.-2020.-12.2-р.1-9; Gridina N.Y., Morozov A.N., Rozumenko V.D., Ushenin Y.V., Shvachko L.P., Klyuchka V.N., Beloysova A.D. Some Aspects of the Systemic Mechanism of Brain Malignant Gliomas Progression and Methodological Approaches to its Correction // EC Neurology. - 2020. - 12.4. - p.80-90. Також є автором низки патентів на корисну модель: 1. Патент на корисну модель №99344. Спосіб картування головного мозку. Розуменко В.Д., Розуменко А.В. Хорошун А.П. – публ. 25.05.2015, Бюл. № 10. 2. Патент на корисну модель №108034. Спосіб модифікованої фотодинамічної терапії з вибірконим лазерним скануванням залежно від наявності флюоресценції. Холін В.В., Павлов С.В., Попов В.Д., Войцехович В.С., Гамалія Н.Ф., Штонь І.О., Розуменко В.Д., Тригубчук В.І., Чепурна О.М. – публ. 24.06.2016, Бюл. № 12. 3. Патент на корисну модель №107936. Спосіб оптимізації інтраопераційної флюоресценції злоякісних пухлин головного мозку. Розуменко В.Д., Розуменко А.В. Хорошун А.П. – публ. 24.06.2016, Бюл. № 12.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

В ДУ “ІНХ НАМН” розроблено Положення про академічну доброчесність, яке розміщено на сайті установи (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Також розміщено окреме посилання на перелік інструментів для перевірки наукових робіт, у тому числі наукових статей, на плагіат (<https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Antyplagiat.pdf>). Під час підготовки матеріалів наукового дослідження до захисту робота перевіряється на плагіат, а також перевірка спрямована на виявлення фактів фальсифікації та фабрикації. Є механізм перевірки первинної документації шляхом створення комісії та перевірки первинних матеріалів, які є базою для опрацювання і аналізу аспірантом. Гарант надав протоколи перевірки первинної документації, які викладені в електронній системі як відповідь на запит (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4895>). Широко пропагується ідеологія нетерпимості до фактів академічної недоброчесності, про що зазначали аспіранти під час відео-зустрічей. Крім того, ОП містить навчальну дисципліну, яка безпосередньо присвячена вивченню питань академічної доброчесності - “Методологія організації наукової роботи в медичних науках. Основи академічної доброчесності”, яка є обов'язковою.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

ОП включає навчальні дисципліни, які охоплюють найсучасніші нейрохірургічні технології діагностики та лікування (молекулярно-генетичні, нанотехнології, лазерні та нейронавігаційні технології). ДУ “ІНХ НАМН” є базою для виконання унікальних операцій з нейрохірургії (72% операцій - це операції, які проводяться тільки на базі інституту). Установа повністю забезпечує здобувачів вищої освіти матеріально-технічними ресурсами для виконання науково-дослідних робіт, у тому числі експериментального характеру. Адміністрація інституту створює конкурентне середовище серед аспірантів та матеріально заохочує через надання можливості участі у науково-практичних заходах світового рівня. Викладачі та науковці інституту широко інтегровані у міжнародний науковий простір. Інститут є достатньо авторитетним науково-практичним середовищем для проведення міжнародних симпозіумів, майстер-класів. Всі аспіранти беруть участь у міжнародних конференціях та наукових стажуваннях за кордоном.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зважаючи на наведені сильні сторони ОП (сучасна і технологічна ресурсна база, можливість проводити унікальні дослідження через конгломерацію деяких груп пацієнтів тільки в установі, висока якість наукових робіт аспірантів, наукового та науково-педагогічного персоналу, жорстка система контролю якості виконання дисертаційних робіт, активна інтеграція всіх учасників освітнього процесу у світовий науковий простір, установа є лідером в Україні в області нейрохірургії та має авторитет у світовій нейрохірургічній спільноті), не виявлені ЕГ слабкі сторони, експертна група дійшла висновку, що за Критерієм 10 освітня програма відповідає рівню А, тобто має інноваційний та взірцевий характер.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	A

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Сілкiна Юлія Валеріївна

Члени експертної групи

Чумаченко Тетяна Олександрівна

Панібратюк Ольга Анатоліївна